

Žena a náboženský kontext

Mgr. Dita Kučerová

- Přednáška: 3. 5. 2010 (PrF MU)
- Co jsou ženská práva? Co je jejich obsahem? Proč se tento pojem vlastně zavedl a co se jím sleduje?
- Postavení ženy - co jej ovlivňuje a formuje?
- Žena a náboženské a kulturní pozadí společnosti? Jak spolu souvisí?
- Skutečné ženy a skutečné příběhy - žena a víra, žena a náboženství
 - Jaké postavení má žena v islámu? A jak se liší od postavení ženy z pohledu křesťanství? Je postavení ženy v rámci buddhismu či hinduismu snad příznivější? Jaké postavení ženám přisuzuje judaismus?
 - A co třeba rozvod? V naší nepřiliš nábožensky vyhraněné společnosti vcelku běžný úkon, ale jak to bude tam, kde je náboženství podstatnou součástí života konkrétní ženy?

POSTAVENÍ ŽEN, ŽENSKÁ PRÁVA, ŽENA A NÁBOŽENSTVÍ

V březnu 1999 byla 16-ti letá pakistánská dívka Lal Jamilla Mandokhel opakovaně znásilněna. Její strýc vyplnil na polici žalobu. Policie zadržela útočníky a Lal Jamillu předala jejímu rodinnému klanu. Rada starších rozhodla, že tím, co se stalo, přinesla Lal Jamilla rodině hanbu, již je možno smazat pouze její smrtí. Na příkaz rady byla Lal Jamilla zastřelena.

Na podzim roku 2006 složila v liberijském hlavním městě Monrovií přísahu nová prezidentka Ellen Johnson-Sirleaf. Stala se první ženou, zvolenou v Africe do prezidentské funkce. Téhož roku obhájila prezidentský post v rámci všeobecně očekávaného hladkého vítězství dosavadní finská prezidentka Tarja Halonen.

V únoru 2006 byla v německém Berlíně zastřelena svým bratrem matka pětiletého syna Hatum Sürücü. Hatum, poté co podstoupila nucený sňatek v rodném Turecku, zde odmítla zůstat a odjela zpět do Německa. Jen v roce 2008 je podobných případů v Německu evidováno 29.

V roce 2006 britská plavkyně Alison Streeter po třiačtyřicáté překonala kanál La Mance a stala se tak jediným člověkem, kterému se něco takového podařilo.

V prosinci 2003 získala iránská právnička Shirin Ebadi Nobelovu cenu míru za své úsilí o demokracii a lidská práva a za významnou snahu o zlepšení postavení žen a dětí. Stala se první muslimskou ženou, která získala toto světové uznání.

Po svých desátých narozeninách byla mladá ZuZu prodána svými rodiči do nevěstince na jihu Thajska, aby vydělala na svatbu nejstaršího bratra. Po několika měsících byla nelegálně převezena do Číny. V březnu 2003 coby 16-ti letá a podléhající nemoci AIDS uveřejňuje svůj příběh sexuální otrokyně. Je jednou z tisíců mladých dívek.

Roku 1899 obvinil egyptský spisovatel **Kásim Amín** společnost ze zaostalého a omezujícího přístupu k ženám. Měl za to, že žena je ve srovnání s mužem v nerovném postavení. Za uplynulých sto dvacet let se postavení ženy změnilo. Můžeme se zamýšlet nad tím, zda se jedná o změnu k lepšímu či horšímu, ale pokud chceme postavení ženy a jeho změnu zhodnotit, můžeme použít jen jediné slovo – *jiný*, resp. jiné. Postavení ženy je dnes jiné, než bylo kdysi, a bude jistě jiné i za dalších 100 let. Slovo jiné by se dalo doplnit slovem *rozmanitý*. Postavení žen v dnešním světě je rozmanité, stejně jako je rozmanitý svět sám, jeho hodnoty a pravidla.

Postavení žen a jejich práva byly vždy ovlivněny náboženským zaměřením společnosti, ve které žily. Stejně jako lidská práva obecně a jejich pojetí, je náboženstvím ovlivňován každodenní život ženy. Někde více, někde méně, někde naprosto viditelně a citelně, někde pouze jako neviditelný vzorec zapsaný do podvědomí. Náboženství, jeho projevy, normy, vlivy, je jedním z faktorů, které postavení ženy ve společnosti determinují.

Zmíněné případy ukazují ženu v různém postavení v rámci různých společností. Některé z nich ale pocházejí ze stejných kontinentů či stejných kultur a přitom mají naprosto odlišné osudy. To znamená jediné. Můžeme se zaměřovat na postavení ženy v rámci rozdílných kulturních pozadí, náboženských směrů či společenských struktur, vyvozovat z toho závěry, ale dosáhneme pouze zjednodušeného obrazu. Obrazu, který může být zavádějící a zjednodušující, ale který je v podstatě jediný možný.

Pár pojmů

- **Žena:** „a human female“
- **Pohlaví:** *„jedna ze dvou základních biologicko–sociálních charakteristik každého lidského jedince. Biologicky se pohlaví jedince určuje podle přítomnosti pohlavních chromozomů – biologická danost“*
- **Gender:** *„očekávání určitých vzorců chování, které jsou k danému pohlaví vztahované – sociální role“*

„Gender – pojem, který vyjadřuje, že vlastnosti a chování spojované s obrazem muže a ženy jsou formovány kulturou a společností. Na rozdíl od pohlaví, které je univerzální kategorií a nemění se podle času či místa, působení gender ukazuje, že určení rolí, chování a norem vztahujících se k ženám a mužům je v různých společnostech, v různých obdobích či různých sociálních skupinách rozdílné. Jejich závaznost či determinace není tedy přirozeným, neměnným stavem, ale dočasným stupněm vývoje sociálních vztahu mezi muži a ženami.“^[1]

Biologické faktory jsou ovlivňovány faktory sociálními a naopak. K samotnému odlišení biologického pohlaví od genderu, který je ženě či muži připisován kulturou, došlo až v druhé polovině 20. století. Pro toto zkoumání se vytvořila disciplína zvaná *gender studies*.

^[1] OAKLEYOVÁ, A. Pohlaví, gender a společnost. Praha : Portál, 2000, s. 6.

Co jsou ženská práva?

- Ženská práva jsou **LIDSKÁ PRÁVA**, nejedná se o žádná zvláštní práva.

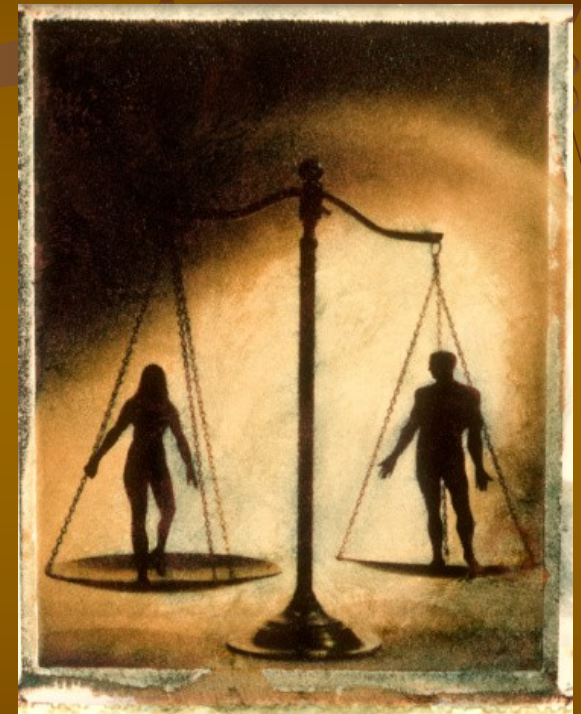
„Krátkce řečeno, katolická a aristokratická společnost neuznávala rovnost lidí, ale akceptovala rovnost žen v rámci svého stavu, kdežto protestantská a měšťanská společnost byla přesvědčena o rovnosti lidí, avšak zpravidla nezahrnovala do tohoto pojmu ženy.“ [1]

Ženy to prostě nikdy jednoduché neměly 😊

•[1] SAVICKÝ, I. Lidská práva – práva mužů a žen? In HAVELKOVÁ, H. Člověk a jeho práva I. Lidská práva, ženy a společnost. Praha : Evropské středisko UNESCO pro výchovu k lidským právům, 1992, s. 33.

Pojem ženská práva

- Pojem práv žen, resp. ženská práva, je poněkud zavádějící.
- Žena nemá v podstatě žádná jiná práva než muž – je nositelkou pouze lidských práv. Nicméně její postavení a přístup k těmto univerzálně náležejícím právům je odlišný. Na oné startovací pozici stojí ženy a muži v nerovných podmínkách: muži mají tradičně vyhrazeny ty lepší dráhy a lepší místa.
- Vyrovnání těchto pozic je tím, co můžeme nazvat bojem za lidská (ženská) práva.

„Ačkoliv koncepce lidských práv předpokládá jejich stejné uplatňování vůči všem „lidským bytostem“ bez rozdílu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, náboženství, politických a jiných názorů atd., sociální realita neustále směřuje k spontánnímu vytváření skupin preferovaných a handicapovaných“.^[1]

- **Skupinová odlišnost dává vzniknout dokumentům, které obsahují úpravu dávající nejen ženám možnost tuto odlišnost co nejvíce eliminovat.**
- **Pro zjednodušení se tato potvrzení a způsoby vyrovnání nejen právní nerovnosti označují jako práva, týkají-li se žen pak jako práva žen.**

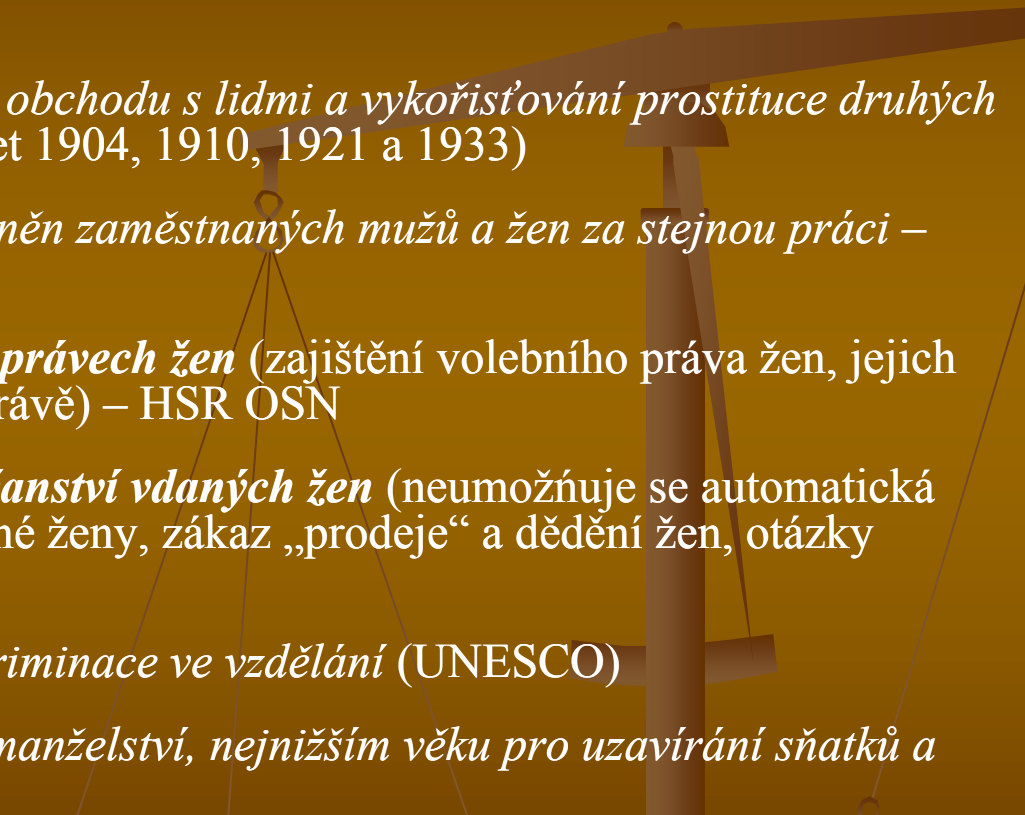

^[1] SAVICKÝ, I. Lidská práva – práva mužů a žen? In HAVELKOVÁ, H. Člověk a jeho práva I. Lidská práva, ženy a společnost. Praha : Evropské středisko UNESCO pro výchovu k lidským právům, 1992, s. 47.

Boj za ženská práva - Dokumenty týkající se postavení žen

- **1789** - První požadavky zrovnoprávnění za Velké francouzské revoluce – (*Déclaration des droits de la femme et citoyenne* - Deklarace práv ženy a občanky) – Olympie Gouges
- **1804** - Francie – Code Civil – Občanský zákoník (zavádí civilní sňatek a možnost rozvodu)
- **1848** – první konference o právech žen (USA) – *Seneca Falls Convention* (vyhlašuje, že ženy a muži jsou rovnoprávní a požaduje ukončení diskriminace žen)
- **1903** – založení **Woman's Social and Political Union** (svaz bojovnic za ženská práva) – britská sufražetka Emmeline Pankhurst (požadují zrovnoprávnění a zavedení volebního práva pro ženy)
- **1905** – ženy poprvé získávají volební právo (Finsko)
- **1904 a 1910** – Pařížské úmluvy (zákaz obchodu se ženami)
- **1906** – *Bernská dohoda o zákazu noční práce žen*
- **1921** – *Ženevská úmluva o potlačení obchodu se ženami a dětmi*
- **1921** – *Pakt Společnosti národů*

-
- **1945 – Charta OSN – Hospodářská a sociální rada (HSR OSN)– Zvláštní komise pro podporu zrovnoprávnění žen^[1]**
 - **1948 – Komise pro statut žen (Komise OSN) – PRVNÍ SAMOSTATNÝ ORGÁN rozhodující a zabývající se „právy žen“**
 - **1948 – Úmluva o noční práci žen zaměstnaných v průmyslu (doplnění úmluv z let 1919 a 1933)**
 - **1949 – Úmluva o potlačování obchodu s lidmi a vykořisťování prostituce druhých osob (navazuje na úmluvy z let 1904, 1910, 1921 a 1933)**
 - **1951 – Úmluva o stejné odměně zaměstnaných mužů a žen za stejnou práci – MOP**
 - **1952 – Úmluva o politických právech žen (zajištění volebního práva žen, jejich přístup k funkcím ve státní správě) – HSR OSN**
 - **1957 – Úmluva o státním občanství vdанých žen (neumožňuje se automatická změna státního občanství vdané ženy, zákaz „prodeje“ a dědění žen, otázky prostituce) –OSN**
 - **1960 – Úmluva o zákazu diskriminace ve vzdělání (UNESCO)**
 - **1962 – Úmluva o souhlasu k manželství, nejnižším věku pro uzavírání sňatků a registraci sňatku –OSN**

•^[1] Obecně je zmíněna rovnost mužů a žen v právu v preambuli. Dále je pak v článku 1 ve třetím odstavci jako cíl OSN zmíněn i boj proti diskriminaci, včetně diskriminace na základě pohlaví, v článku 55 pod písmenem c) je opět zmíněna rovnost resp. zákaz diskriminace v rámci činnosti OSN a v druhém odstavci článku 62 je řečeno v podstatě totéž pro Hospodářskou a sociální radu.

- 1974 - Světová konference k mezinárodnímu roku žen v Mexico City
- 1975 – „Mezinárodní rok žen“ – OSN
- 1979 – *Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen* – stěžejní právní dokument s univerzálním charakterem (OSN)
- 1980 – Světová konference k mezinárodnímu roku žen v Kodani
- 1985 – Světová konference k mezinárodnímu roku žen v Nairobi – tzv. Výhledová strategie přijata na Valném shromáždění OSN
- 1993 – Deklarace o odstranění násilí na ženách (OSN)
- 1995 – Světová konference k ženské otázce v Pekingu – přijata *Platforma pro akci za rovnoprávnost, pokrok a mír* (PFA) a *Pekingská deklarace*
 - „Platforma obecně definuje strategické cíle a přesně pojmenovává kroky, které by měly během příštích pěti let učinit vlády, mezinárodní společenství, nevládní organizace a soukromý sektor, aby tyto překážky mohly být odstraněny. Cíle Platformy pro akci pevně stvrdila Pekingská deklarace. Prostřednictvím Platformy jsou vlády znovu zavázány eliminovat diskriminaci žen a odstranit překážky, které brání rovnosti. Vlády rovněž uznávají potřebu zakotvit hledisko gender ve svých politických programech.“
- 2000 – Světová konference k ženské otázce v New Yorku nazvaná Peking+5
- 2005 - Světová konference k ženské otázce v rámci 49.zasedání OSN nazvaná jako Peking+10 – přijata *Politická deklarace Komise* (potvrzuje přijaté závazky na Pekingské konferenci)

Žena a náboženství

Protestantská etika orientovaná na Starý zákon a z něj odvozenou „puritánskou“ morálku (žena jako nástroj ďábla)

X

Mariánský kult v katolické církvi (žena coby neposkvrněná bytost)

A tak Pán – Bůh řekl: není dobré (dostatečné, uspokojivé), aby byl muž sám. Učiním mu pomocníka, který bude jemu rovný, pro něj vhodný, jemu přizpůsobený a bude jej doplňovat. Genesis 2:18

Chceme-li zkoumat ženu na pozadí náboženského zaměření společnosti v níž žije, nevyhneme se určitému zjednodušení. Lépe než zobecnění je vhodné zaměřit se na skutečnou ženu žijící ve skutečném světě.

Následující příklady jsou vybrány tak, aby zahrnovaly všechna hlavní náboženství, všechny rasy a většinu kontinentů. Zároveň se nejedná o příklady extrémní, ale spíše v rámci dané části světa zařaditelné do „průměru“. Všechny vybrané ženy jsou stejného věku, v rámci dané země podobného rodinného a sociálního stavu či dosažitelného vzdělání, které nežijí ani v hlavním městě státu, ani na venkovské vesnici. Všechny jsou nábožensky aktivní.

Jejich životy jsou určitě v mnohém podobné a v mnohém naprosto odlišné. Jak jejich život ovlivňuje náboženství a víra, kterou vyznávají?

GABRIELLA FAVERO

Věk: 27

Země: ITÁLIE (Bologna)

Vyznání: KŘESŤANSTVÍ
(Katolička)

Gabriella Favero

- **Stav:** vdaná 4 roky
- **Děti:** dcera (3 roky), syn (6 měsíců)
- **Vzdělání:** středoškolské s nástavbou
- **Povolání:** zdravotní sestra
- **Bydliště:** Bologna
- **Vyznání:** Římská katolička
- **Fakta:** vcelku normální Italka 😊

- *Itálie je jednou z nábožensky nejvíce homogenní zemí v Evropě. Podle statistik 71% Italů věří v Boha.*

Itálie

Jižní Evropa

Rozloha: cca 302.000 km²

Populace: cca 60.000.000

Hlavní město: Řím

Státní zřízení: Parlamentní republika

Náboženství:

- Křesťanství: 91.6%
 - (Katolíci 87.8%, Protestanti 1.3%)
- Islám: 2.1%
- Buddhismus: 0.3%
- Hinduismus: 0.2%
- Judaismus: 0.1%
- Bez vyznání: 5.8%

MARIBEL FERNANDEZ

Věk: 27

Země: MEXIKO

(Veracruz)

Vyznání: KŘESŤANSTVÍ

(Caribbean)

Maribel Fernandez

- **Stav:** vdaná 7 let
- **Děti:** 3 dcery (6, 4, 1.5)
- **Vzdělání:** dívčí střední škola
- **Povolání:** recepční
- **Bydliště:** Veracruz (přístavní město)
- **Vyznání:** katolička
- **Fakta:** Mariabel má kořeny v karibské oblasti; její praprarodiče z matčiny strany se hlásí k náboženskému vyznání svého ostrovního národa; rodina z otcovy strany je původem maloobchodnická rodina pocházející ze severního Mexika; Mariabel se vdala za svou středoškolskou lásku

Mexiko

Severní Amerika

Rozloha: cca 2.000.000 km²

Populace: cca 111.000.000

Hlavní město: Mexico City

Státní zřízení: Federalistická -
Prezidentská republika

Náboženství:

- Křesťanství: Katolíci 89%
Protestanti 7%
- Islám: 0.02 %
- Buddhismus: cca 109.000
- Hinduismus: -
- Judaismus: cca 45.000
- Bez vyznání: cca 3.000.000

ODETTE MELAMO

Věk: 27

**Země: KAMERUN
(Bamenda)**

Vyznání: KŘESŤANSTÍ

Odette Melamo

- **Stav:** vdaná 6 let
- **Děti:** 2 synové (5, 2)
- **Vzdělání:** dívčí škola (12 tříd)
- **Povolání:** úřednice pošty
- **Bydliště:** Bamenda (město opozice)
- **Vyznání:** protestantka
- **Fakta:** Odette je vzdělaná a pochází z poměrně dobře situované rodiny; narodila se na severu ve městě Gaourda, kde ve 12 letech podstoupila ženskou obřízku druhého stupně stejně jako její sestra, matka a babička; Odette se vdala po dohodě rodin za nejstaršího syna přátel rodiny, a to relativně pozdě.

Kamerun

Afrika

Rozloha: cca 500.000 km²

Populace: cca 19.000.000

Hlavní město: Yaoundé

Státní zřízení: Parlamentní republika

Náboženství:

- Křesťanství: 40%
 - (Katolíci 20% Protestanti 20%,)
- Islám: 20%
- Buddhismus: -
- Hinduismus: -
- Judaismus: -
- Bez vyznání: -
- Tradiční náboženství: 40%

Žena a křesťanství

- **žena má být matka a poslušná manželka – žena je podřízena muži**
- **žena coby nádoba hříchu** (pouze Boží matka je schopna početí bez hříchu - Ježíš Kristus coby Spasitel se narodil z neposkvrněného početí)
- **postava Máří Magdalény - nevěstka, kterou k lepšímu obrací muž** (její společníci v hříchu nikterak postiženi nejsou)
- **muž (a zvláště pak mnich) má pouze tři nepřátele: svět, ďábla a tělo** (všichni tři byli představováni ženou)
 - Svatý Pavel přímo řekl: „Nechť mlčí žena v církvi“
 - Svatý Augustin pak ženu viděl ještě jasněji, jako živočicha, který nemá žádnou stálost a pevnost
 - Tomáš Akvinský: žena je jen rychle bujícím býlím, nedokonalým člověkem, jehož tělo jen proto rychleji dospívá, protože je méněcenné a poněvadž se jím příroda zabývala také méně
 - Svatý Jeroným nabádal, že žena je branou pekel, cestou k nepravostem, zahadlem škorpiónovým, neprospěšným tvorem

X

- **splynutí božské a lidské role v kultu samotné Panny Marie** (v některých oblastech Střední a Jižní Ameriky je ústřední postavou všeobecného uctívání více než Ježíš sám)
- postupný rozvoj kultury a společností vycházejících z křesťanství – Evropský kontinent – postupné zrovnoprávnění žen – **žena je obecně chápána jako rovnocenná bytost**
- křesťanství více než kterékoliv jiné náboženství pozměnilo svůj postoj vůči ženám i menšinám - některé skupiny liberálního protestantismu či anglikánská církev dokonce uznávají a oddávají homosexuální páry
- **dívky narozené v křesťanské rodině by měly podstoupit tři základní svátosti** – křest, eucharistii (svaté přijímání) a biřmování (pečeť daru Ducha Svatého) – stejné možnosti jako chlapci
- **vzdělání dívek je dnes samozřejmou záležitostí** (zjednodušení je však zavádějící)
- **obecně ženy v rámci křesťanství dosahují rovnosti – rodinný a osobní život ženy X církevní zapojení je otázkou**
 - katolicismus a pravoslavní ženy stále vytěsňují mimo církevní službu (ženy nemohou vykonávat církevní obřady, v některých zemích jim církev ani neumožňuje být na pozici ministranta)
 - většina protestantských směrů ženám umožňuje hlásat slovo boží a stát se mluvčími své církve

Rozvod a křesťanství

- **Manželství:** není dle křesťanství nutností a žena má možnost volby – role matky a manželky či služba Bohu
- **Rozvod:** „*to, co Bůh spojil, nemůže člověk rozdělit*“ – bylo-li manželství naplněno, trvá až do smrti jednoho z manželů - rozvod manželství je však v mnohých společnostech tolerován
 - církev nepovoluje rozvody a taktéž nebere na vědomí rozvody jiných institucí
 - církev může manželství anulovat, je-li manžely prokázáno, že manželství je neplatné
- **Náhledy:**
 - ani rozvod ani opakující se manželství – konzervativní protestanti
 - rozvod je OK, ale není možný nový sňatek – konzervativní protestanti
 - rozvod je OK v případě cizoložství nebo odcizení (zmizení), stejně tak nový sňatek – konzervativní protestanti
 - rozvod je OK z mnoha důvodů, stejně tak nový sňatek – některé protestantské církve
 - rozvod není možný pokud není prokázáno, že manželství nikdy neexistovalo (nebylo uzavřeno řádně, nebylo naplněno), nový církevní sňatek není většinou povolen – římská katolická církev
 - rozvod je OK v případě, že manželství se zhroutí, je možný i opakovaný sňatek – liberální protestanti

Pomoc – chci se rozvést !

Itálie: rozvod je právním úkonem – pravidlo tzv. tříleté separace

- manželé se buď dohodnou sami na tom, že po dobu tří let budou žít odděleně, nebo je tento krok učiněn skrze soud – po třech letech je pak soudem „posvěcen“ rozvod
- rozvodovost v Itálii je malá, důvody k rozvodu nejsou taxativně stanoveny
- **Gabriella by s rozvodem neměla mít problém, s ohledem na svou víru je však pravděpodobné, že by jí byl odepřen další církevní sňatek; může však uzavřít sňatek civilní**

Mexiko: svatba i rozvod spadá pod státní právo – rozdíl existují v jednotlivých státech federace; rozvodovost je právě s ohledem na náboženské založení společnosti velmi nízká a rozvod je chápán jako určité životní selhání – důvody rozvodu nejsou taxativně dány

- Sňatek je toliko civilní – církevní obřad může být vykonán jen poté, co byl uzavřen civilní sňatek
- Dva typy rozvodu: 1) sporný (velmi drahý a dlouhý) x 2) nesporný (do 6 měsíců)
- **Maribel by v Mexiku mohla podstoupit rozvod vcelku bez problému, nicméně katolická církev by jí nejspíš neumožnila se znovu vdát v rámci církevního obřadu (dle církve by byla akceptována i jako rozvedená, nicméně určité odcizení v rámci komunity by se nevyhnula)**

Kamerun: je jednou ze zemí označované za zemi „nuceného sňatku“; nevěsty také bývají velmi mladého věku (oficiální věk je 15 let), muž je většinou starší o několik let; zákony neupravují tzv. „cenu nevěst“, která je brána jako zvyk – s ohledem na tradice a zvyky je žena často chápána jako majetek muže

- Dle zákona má žena právo při rozvodu na část mužova majetku, v praxi se však více uplatňuje zvykové právo, které v některých případech umožňuje muži rozvod bez důvodu a vyrovnání se s manželkou – žena nemá možnost se bez udání důvodu rozvést (týrání manželky není důvod k rozvodu)
- **Rozvod by pro Odette mohl být velmi nepříjemný, aniž by však do něho nějak výrazně zasahovala její náboženská orientace – ta v daném případě v podstatě nehraje žádnou roli. Problém by zde byl ve zvykovém právu, které ženu v otázce rozvodu velmi znevýhodňuje.**

Ženská obřízka

- Podle statistik je ročně ve světě obřezáno až 3 miliony žen – to je přes 8 tisíc denně
- Praxe obřízky, která zahrnuje odstraňování klitorisu a někdy i části stydkých pysků, se v některých, hlavně afrických kulturách považuje za rituál změny dívky v ženu a za způsob prevence před promiskuitou.
- **Obřízka je kulturně-partikulární zvyk prováděný především ve 28 zemích subsaharské Afriky a částečně i v zemích Arabského poloostrova a Blízkého východu.**
- **Neváže se na žádnou náboženskou tradici. Žádné náboženství nepředepisuje ženskou obřízku.**
- Většina obřezaných žen jsou ženy muslimského vyznání nebo tradičních náboženství, ale stejně tak se objevují například i křesťanky.
- Věk obřezávaných dívek je většinou v rozmezí od 4 do 12 let.
- **Bez obřízky by byla mladá žena vyřazena ze společnosti se všemi důsledky.**

Rozlišují se tři druhy ženské obřízky:

1. Klitoridektomie tzv. **Sunna cirkumcize** (podle arabské tradice)
2. Klitoridektomie – **excize** (subsaharská a východní Afrika)
3. Faraonská obřízka – **infibulace** (nejrozsáhlejší zásah)

MAJIDA MIRA KHALAF

Věk: 27

Země: LIBANON (Sidon)

Vyznání: ISLÁM (šítka)

Majida Mira Khalaf

- **Stav:** vdaná 6 let
- **Děti:** dcera (2 roky), syn (6 měsíců)
- **Vzdělání:** vysokoškolské - bakalářské
- **Povolání:** úřednice státní správy
- **Bydliště:** Sidon (město historie)
- **Vyznání:** muslimka - šíitka
- **Fakta:** Majida se narodila v šíitské menšině ve městě Tripoli; vdala se za spolužáka ze školy a děti se jí narodily až po ukončení studií

Libanon

Západní Asie

Rozloha: cca 10.500 km²

Populace: cca 4.300.000

Hlavní město: Bejrút

Státní zřízení: Parlamentní republika

Náboženství:

- Křesťanství: 39.% (22% Maronité)
- Islám: 59.7%
 - (Sunité 28%, Šíité 28%)
- Buddhismus: -
- Hinduismus: -
- Judaismus: -
- Ostatní: 5%

NEHA HASAN

Věk: 27

Země: PAKISTÁN (Pesháwar)

Vyznání: ISLÁM (Sunnitka)

Neha Hasan

- **Stav:** vdaná 10 let
- **Děti:** 4 děti (9, 7, 5, 2)
- **Vzdělání:** základní
- **Povolání:** matka
- **Bydliště:** Peshawár
- **Vyznání:** muslimka - sunitka
- **Fakta:** Pakistán je založen na silné kmenové tradici; Neha dochodila celou základní školu a umí číst a psát; vdala se v 17 letech za syna otcova obchodního partnera; burku nosí stejně jako její matka a sestry pokaždé, když vychází z domu

Pakistán

Jižní Asie

Rozloha: cca 804.000 km²

Populace: cca 170.000.000

Hlavní město: Islamabad

Státní zřízení: Federální -
Parlamentní republika

Náboženství:

- Křesťanství: 1.6%
- Islám: 96%
 - (Sunité 70%, Šíité 20%)
- Buddhismus: -
- Hinduismus: 1.85 %
- Judaismus: -
- Ostatní: 0.0 nic %

Žena a islám

- Jako náboženský směr zasahuje do každodenního života jeho stoupenců a velmi jasně a přesně vymezuje postavení ženy v hierarchii islámské společnosti
- Ačkoliv existují konzervativnější a liberálnější formy islámu, obecně nenabízejí ženě jinou možnost: **žena je muži podřízena.**
- Ženě, jejímu postavení, povinnostem a právům, je v Koránu věnována jedna z nejdelších částí, tzv. súr. Žena se zde objevuje jako postava ve vyprávění o biblickém spasení, jako biologická a sociální bytost a jako věřící. Korán se v podstatě zmiňuje jménem pouze o jedné ženě – Panně Marii.
- Nutno rozlišit předislámskou a islámskou Arábii:
 - Koránské reformy zakázaly zabíjení dětí, umožnily ženám dědit (i když jen polovičním dílem), daly ženám právo na vzdělání, právo volit či mít nějaké povolání.
 - Navíc se islám nevyhýbá ani sexuální stránce ženy, naopak se jí velmi významně zabývá a ženské sexualitě přiznává stejný význam jako sexualitě mužské (hranice jsou ale vymezeny manželským svazkem).
 - Dá se říci, že původně je islám nejotevřenější v otázce zrovnoprávnění žen.

Ve vztahu k Bohu jsou si obě pohlaví rovná, musí plnit pět základních povinností

1. vyznávat víru,
2. modlit se pětkrát denně,
3. dodržovat půst v měsíci ramadánu,
4. platit náboženskou daň z příjmu
5. a alespoň jednou za život vykonat pout' do Mekky.

Celkově se dá říci, že momentálně vše směřuje k islamizaci společnosti – příkladem může být např. Egypt

To, čeho západní ženy dosáhly díky industrializaci a demokracii, musí arabské ženy dosáhnout prostřednictvím náboženského vývoje.

Ohniska diskuzí

Mnohoženství

- Korán umožňuje mnohoženství, nicméně jeho využití je doprovázeno ekonomickou stránkou takového uspořádání (v některých komunitách se vyžaduje souhlas manželky)
- Polygamie byla doposud zákonem zakázána pouze v Tunisku, kde také mají ženy snadný přístup k rozvodovým soudům (v praxi je mnohem méně častá, než panuje obecná představa)

Odívání

- V Koránu je sice stanovena povinnost se zahalovat, z veršů však jasně nevyplývá, kterých částí se nařízení dotýká. „*Proroku, řekni manželkám svým, dcerám svým i věřícím ženám, aby přitahovaly k sobě své závoje! A toto bude nejvhodnější k tomu, aby byly poznány a nebyly uráženy...*”
- Extrémní aplikace tohoto příkazu či separace žen a jejich izolace od veřejného života jsou spíše záležitostí místních zvyklostí a nejsou nábožensky závazné - příkladem takové extrémní aplikace a výkladu Koránu může být Saúdská Arábie či Afghánistán
- Některé státy (především v Evropě) zakazují některé typy odívání na veřejnosti (příkladem může být Belgie, která jako první země EU zakázala nošení *burek* /zakrývá i oči/ a *nikábu* /odhaluje jen oči/ na veřejnosti)

Vzdělání

- Vzdělání žen v islámských zemích je obecně nižší než ve státech ovlivněných především křesťanskou etikou, ale zde hraje velkou roli ekonomická vyspělost země spolu se sociálním postavením ženy rodiny

Segregace žen

- Segregace muslimských žen souvisí nejen se vzděláním, ale také s jejich jasně danou rolí v rodině a společnosti. Islám ženě obecně nezakazuje pracovat či být veřejně činná, nicméně praxe je odrazem výkladu Koránu a zvyklostí dané společnosti.

Vraždy ze cti

- Vražda ze cti je vraždou ženy, která svým chováním ohrozila či pošpinila čest rodiny. V Pakistánu v roce 2008 to bylo dle Amnesty International přes 320 případů. Tento problém se nevyhýbá ani Evropě. V Německu bylo v téže roce evidováno na 29 případů

Dětské nevěsty

- Islám nijak nedefinuje nejnižší možný věk pro vstup do manželství. S ohledem na to, že záležitosti rodinného práva podléhají islámskému právu je daný problém v podstatě neřešitelný, neboť v Koránu pro něj není žádné zakotvení.

Omezenost volby životního partnera

- Muslimským mužům je umožněno pojmout za manželku ženu jednoho z národů Svaté knihy, tj. křesťanku či židovku, nicméně ženám-muslimkám je taková praxe naprosto zapovězena a to do míry, která může vést až k fatálním důsledkům – vraždy ze cti.

Přístup k právu

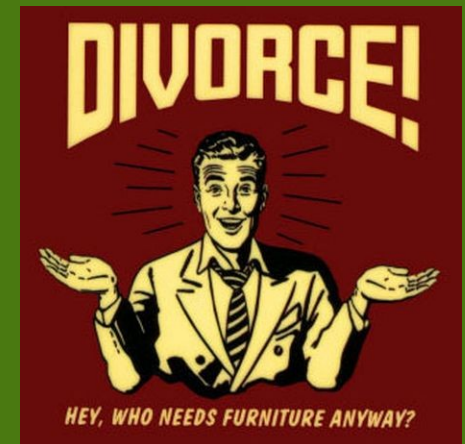
- Islám umožňuje ženám rozvod či soudní při, nicméně praxe islámské společnosti je často proti ženám silně zaměřena. Příkladem může být, že výpověď ženy má jen poloviční váhu (2 ženy = 1 muž), žena potřebuje k potvrzení svých tvrzení svědky, zatímco muž není takto omezen, ženy nezasedají v náboženských soudech či je zde odlišné pojetí ženského a mužského cizoložství a též následného trestu. I zde však hrají hlavní roli náboženské školy výkladu Koránu.

Islám a rozvod

- Korán nezakazuje rozvod čili *talag*, ačkoliv jej chápe jako poslední možné řešení.
- Jeho pojetí se liší podle různých náboženských islámských škol.
- Odlišné pojetí pro sunity a šíity:
 - Sunité nepožadují svědky a umožňují manželovi ukončit manželství, resp. započít proceduru vyřčením *talagu*: „Rozvádím se s Tebou“.
 - Šíité tento institut chápou jako předislámský a Muhammadem zapovězený; k rozvodu je třeba dvou svědků potvrzujících, že manželství nefunguje řádně
- Rozvod má tři části:
 1. **Úmysl** – sunité jej započnou vyřčením *talagu*, většina šíitů pak veřejným oznámením o zamýšleném rozvodu
 2. **Období smiřování** – během tzv. období *iddah* se manželé snaží o usmíření za pomoci členů svých rodin
 3. **Odcizení** – nepodaří-li se manželé smířit, nastane rozvod – šíité nemají žádné zvláštní jednání, neboť tu není konflikt a proto jednoduše manželství anulují; sunnité dokončí rozvodovou proceduru

Následky

- Po rozvodu:
 - Manžel k nemá ženě žádné závazky (ekonomické či jiné), pokud však se žena podílí nadále na výchově dětí (o níž rozhoduje otec), je povinen platit její výdaje (dokud se znovu nevdá či děti nepřejdou k otci)
 - Manžel nesmí jakkoli zasahovat do života rozvedené ženy jinak než v otázce výchovy dětí
 - Obecně je nepřijatelné, aby žena (rozvedená či svobodná) žila sama, žena se proto většinou vrací ke své rodině nebo blízkým příbuzným
 - Při rozvodu má být žena zaopatřena částkou, která ji umožní žít i bez manžela.
- Rozvod je v islámu obecně chápán jako stigma, které může být i důvodem tzv. vražd ze cti či jiného pronásledování žen (ale i mužů)
- Pokud se Majida a Neha budou chtít rozvést, narazí na mnoho překážek a dokonce mohou riskovat i vlastní život.

Na rozdíl od Gabrielly, Maribel a Odette – rozvod Majidy a Nehy bude probíhat podle pravidel určených jim jejich vírou

- V Libanonu existují civilní i náboženské soudy (zvláště pro jednotlivé islámské školy, ale i náboženství – např. křesťanské soudy většinou rozvod vůbec nedovolují)
- Obecně je přístup žen k civilním soudům rovnoprávným a žena má před soudem stejná práva jako muž
- Otázka rozvodu je ale často řešena náboženskými soudy – v daném případě muslimskými
- Majida má v relativně moderní islámské společnosti (žije ve velkém městě, kde patří ke vzdělané střední třídě) možnost dosáhnout rozvodu, bude-li manžel s rozvodem souhlasit, pokud se tak bude díť proti jeho souhlasu, vyjednávání a celá procedura může trvat roky a je pravděpodobné, že nebude vůbec úspěšná
- Naproti tomu její manžel v Libanonu nebude potřebovat uvádět žádný důvod, proč se chce s Majidou rozvést
- **Neha má tak trochu smůlu**
- Většina žen je vdaná za své příbuzné (jen 37% žen není se svými manžely v příbuzenském svazku)
- Rozvodovost je v Pakistánu extrémně nízká, neboť je velkým sociálním stigmatem, které může vést až k vyčlenění ze společnosti – Pakistán má také jeden z největších podílů tzv. vražd ze cti na základě skutečnosti, že se žena chce nechat rozvést (viz. případ Samia Sarwar)
- Rozvod muslimky je v Pakistánu možný v podstatě pouze se souhlasem manžela – Neha tedy moc velké naděje na rozvod nemá

INDRA BHATTACHARYA

Věk: 27

Země: INDIE (Ágra)

Vyznání: HINDUISMUS

Indra Bhattacharya

- **Stav:** vdaná 3 roky
- **Děti:** syn (1.5 roku)
- **Vzdělání:** vysokoškolské - bakalářské
- **Povolání:** bankovní úřednice
- **Bydliště:** Uhra (Tádž Mahal – město bank)
- **Vyznání:** hinduistka
- **Fakta:** Indra je narozena v kastě *brahmánů*, ačkoliv její rodina spíše zohledňuje sociální situaci než příslušnost ke kastě; vysokou školu vystudovala v rodině jako první žena, po promoci pracovala a bydlela s kamarádkou v pronajatém bytě; provdala se v rámci dohodnutého sňatku, ke kterému dala souhlas

Indie

Jižní Asie

Rozloha: cca 3.300.000 km²

Populace: cca 1.200.000.000

Hlavní město: Nové Dillí

Státní zřízení: Federální -
Parlamentní republika

Náboženství:

- Křesťanství: 2.3%
- Islám: 13.4% (Sunité 80%, Šiité 13%)
- Buddhismus: 0.8%
- Hinduismus: 80.5%
- Judaismus: -
- Ostatní: Jainisté 0.4%, Sikhtové 1.9%

Žena a hinduismus

- Žena je v hinduismu **matka a manželka** – je vždy **podřízena muži** – otcí, bratrovi, manželovi. Matka má být dětmi ctěna.
 - Dívky neprocházejí žádným obřadem iniciace.
 - Vzdělání je dívkám povoleno, jen pokud jejich bratři sami tuto možnost mají. Dívky se mají vzdělávat především v umění péče o domácnost, děti a manžela.
 - Manželství je složitý a velmi důležitý prvek – běžnou praxí jsou **dohodnuté sňatky** – žena se stává členem manželovy rodiny
 - Ovdovělá žena zůstává součástí rodiny manžela, zůstat sama je chápáno jako **stigma**
 - Žena je až na výjimky vyloučena z aktivního vedení náboženských obřadů
 - Náboženské vzdělání dětí je v rukou matek

- **Kastovní systém** – dává ženě jasné místo v hierarchii společnosti
- **Etnická pestrost** a s tím související společenské a kulturní zvyky
- **Sociální rozdíly** mezi bohatými a chudými jsou propastné
- **Etické kodexy** - pravidla vycházející z kodexů (tzv. *dharmaśāstry*)
- **Hierarchie** - sociální i genderové vztahy jsou založeny na hierarchii
 - Muži patří sféra veřejná, ženě sféra soukromá.
- **Společenské změny** – velké rozdíly v postavení žen na venkově a v městech

Ohniska kritiky

V Indii existuje celá řada právních předpisů vztahujících se k postavení žen v rámci rozdílných náboženských celků, ale jejich dodržování či spíše kontrola je velmi nízká

- **kastovní uzavřenost** – problém vdát se mimo kastu, resp. do kasty nižší
- **dohodnuté sňatky** – ačkoli jsou obecně kladně vnímány v indické společnosti
- **„dětské nevěsty“** – podle dat z roku 2009 47% všech dětských nevěst (mladší 15 let) je z Indie
- **„hořící nevěsty a věno“** – smrt žen kvůli věnu, které za ní dostává její nastávající, jedná se spíše o zneužití
- **vzdělání žen** – Indie má nejvíce pracujících a profesně kvalifikovaných žen na světě, ale v poměru to nestačí
- **postavení vdov** – diskriminace vdov, znovuprovdaných vdov a jejich dětí, omezená možnost znovu se provdat
- **dvojitý metr** - omezená možnost dědit, vlastnit půdu, vzdělávat se
- **preferencí synů** – v některých kmenových oblastech stále dochází k usmrcování novorozených holčiček či potratům, má-li se narodit dívka
- **mnohoženství** – od r. 1955 zakázáno, ale nevztahuje se na muslimy, kteří mohou mít až čtyři manželky

Rozvod a hinduismus

- Manželství je posvátná instituce - rozvod je v Indické společnosti tabu, a to pro oba manžely
- Rozvodovost je nejnižší na světě (1.1%) – důvodem jsou ale spíše sociální a společenské dopady tomu bránící než náboženské důvody, což je často těžké rozslížit
- Rozvod je společenské stigma, – rozvedená žena má postavení vdovy (měla by žít na okraji společnosti)
- Náboženské svaté knihy (kodexy) umožňují ženě, jejíž muž je impotentní, zrádce, stal se z něj asketa či vyděděnc (nebo gay), nebo je pohřešován po určité danou dobu, manžela opustit a znovu se vdát (nemá statut rozvedené ženy či vdovy) – neproběhne rozvod
- Civilní sňatek může být shledán neplatným: bigamie, nepřičetnost, nedostatečný věk (21 a 18), blízká příbuznost, impotence – neproběhne rozvod
- Důvody rozvodu (Hindu): cizoložství, zmizení manžela krutost či násilí, impotence, nemoc (gay)
- Indie má různé předpisy týkající se rozvodu pro různé náboženské skupiny a zároveň i pro manželství z hlediska vyznání smíšené.

- **Hinduismus:** Hindu Marriage Act, 1955 (vztahuje se i na Sikhy a Buddhisty)
- **Islám:** Dissolution of Muslim Marriages Act, 1939
- **Křesťanství:** Indian Divorce Act, 1869
- **Parsi:** The Parsi Marriage and Divorce Act, 1936
- **Pro odlišné vyznání:** Special Marriage Act, 1954

Rozvod pro Indru

- Indra se pravděpodobně rozvádět nebude, ale kdyby přeci jenom chtěla, bude to pro ní možná složitější než pro její muslimské kamarádky – v jejím případě bude hrát stejnou roli její vyznání (jako u muslimských kamarádek), tak i kulturní a společenská zvyklost společnosti (jako u jejích křesťanských kamarádek)
- V případě rozvodu by byla rozvedena dle zákona s ohledem na své vyznání
- Stejně jako Majida a Neha by byla po rozvodu či v jeho průběhu vystavena společenské kritice a v důsledku až k vyřazení ze společenského kruhu své kasty
- O tom, že je rozvod v Indii obecně problematický, vypovídá i vydaná příručka pro ty, kteří se stanou čísly rozvodových statistik. Kroky, které má jedinec podniknout, jsou následující:
 1. změnit si jméno
 2. zavést tuto změnu všude (doklady, banky, informovat o změně jména přátelé, na diplomy ze školy – doslova získat novou identitu)
 3. právně ošetřit alimenty
 4. zrušit společné účty
 5. vymazat jméno ze společných účtů – na auto, dům, obchod, apod.
 6. dobře si pročíst rozvodové papíry
 7. vytvořit si finanční plán
 8. informovat děti – ano, děti jako poslední 😊

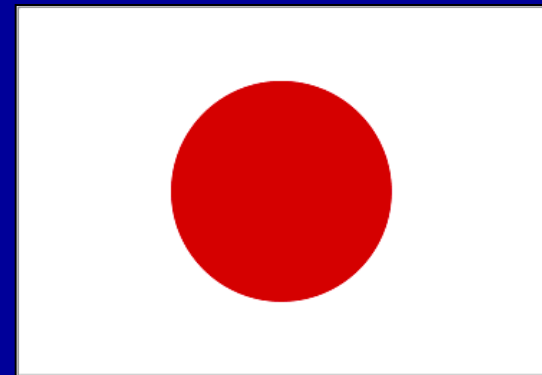
Na rozdíl od islámu, kde žena dosahuje rozvodu těžko, ale muž v podstatě velmi jednoduše, hinduismus na rozvedeného muže pohlíží stejně negativně jako na ženu, ačkoli není nucen se upozadit.

AKEMI KUROSAKI

Věk: 27

Země: JAPONSKO
(Sapporo)

Vyznání: BUDDHISMUS

Akemi Kurosaki

- **Stav:** vdaná 4 roky
- **Děti:** dcera (1.5 roku)
- **Vzdělání:** vysokoškolské - magisterské
- **Povolání:** housewife
- **Bydliště:** Sapporo (olympiáda a pivo)
- **Vyznání:** buddhistka
- **Fakta:** Akemin otec je hlavním knězem jednoho buddhistického chrámu jižně od Sappora; Akemi prošla přísným japonským vzdělávacím systémem a vystudovala ekonomii; manžela potkala na vysoké škole a hned po promoci se vdala

Japonsko

Východní Asie – Tichý oceán

Rozloha: cca 146.000 m²

Populace: cca 127.000.000

Hlavní město: Tokyo

Státní zřízení: Konstitutivní monarchie, parlamentní demokracie

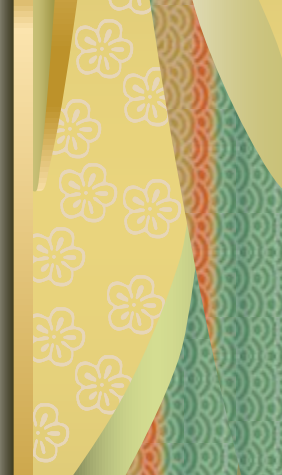
Náboženství:

- **Křesťanství:** 2%
- **Islám:** cca 120.000
- **Buddhismus a Šintoismus:** 90%
- **Hinduismus:** cca 4000
- **Judaismus:** cca 2000
- **Ostatní:** 0.00 nic %

Žena a buddhismus

- Postavení ženy v Asii je obecně formováno náboženskými směry, které se zde vytvořily jako barevná směsice původních kultů.
- Buddhismus se někdy označuje jako náboženství bez boha či dokonce jako ateistické náboženství či že se jedná spíše o filozofii než náboženstvím (Buddha sám a buddhismus otázku existence a povahy Boha neřeší)
- Buddhismus je vůči postavení ženy ve společnosti velmi vstřícný. Dává jí podobné možnosti jako muži:
 - ženám je umožněno se vzdělávat,
 - vést vlastní živnosti, nabývat majetek;
 - účastnit se bez omezení náboženských obřadů - dívky mohou vstupovat do klášterů, resp. mohou se stát mniškami, samy vykonávat náboženské obřady, ačkoliv jejich statut nenabývá takové úcty.
 - Ženy jsou pod ochranou mužských členů rodiny podřízenost však spíše pramení z místních zvyklostí nežli z podstaty tohoto náboženského směru.

Buddhismus, manželství, rozvod

- Manželství ženy a muže by mělo být dle buddhismu především spojením dvou rodů, a proto je výběru vhodného partnera věnována velká pozornost.
- Buddhistický sňatek probíhá většinou bez zvláštních rituálů – někdy si manželé ani nevyměňují sliby či dokonce není třeba přítomnosti duchovního
- Manželský svazek jako takový není chápán jako výjimečné či posvátné spojení, ale jako svazek dvou individualit
- Dle buddhismu má mít muž i žena možnost separace, pokud si spolu nerozumí –rozvod může být dokonce chápán jako správný krok, chce-li se jedinec vydat duchovní cestou či zbavit se negativního vlivu ve svém životě
- V Japonsku je svatba civilním aktem, nikoli právní úkon. Podstatou je zapsání do „rodinného registru“ – jakýkoliv církevní obřad má pak pouze ceremoniální charakter.

Akemi?

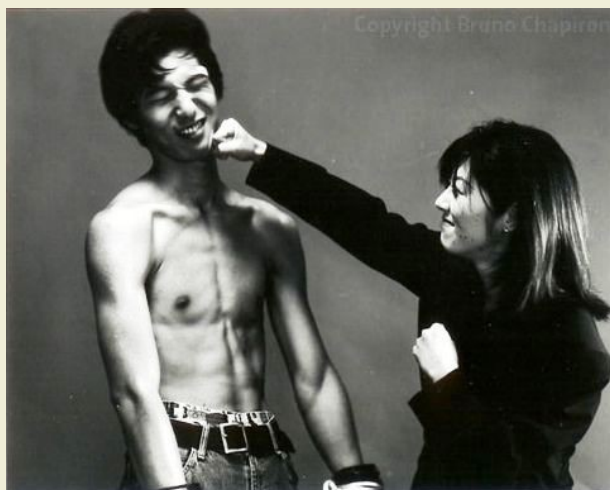
■ Výrazným rysem japonské společnosti je důraz na **skromnost, úctu ke starším a vyhýbání se konfliktu** – to vše ovlivňuje rozvodovost, která je v Japonsku obecně velmi nízká

■ Postavení ženy v Japonsku je ovlivněno i **konfuciánskou etikou**, která je založena na hierarchii rodiny v čele s otcem rodiny a respektem a úctě ke starším, kdy žena je vždy podřízena mužskému elementu.

■ Postavení žen v Japonsku má **dvojitou tvář** – žena na veřejnosti (tradiční nemluvnost, odstup od manžela, předstíraná stydlivost je vlastní i moderním Japonkám) a žena v domácnosti (žena rozhoduje o domácím rozpočtu, plánuje rodinný program a zastává veškeré domácí práce – doma má vůdčí úlohu)

■ **Rozvod je v Japonsku stále běžnější**

■ Náboženské vyznání dle japonského práva nehraje žádnou roli – Akemi se tedy může vdát i rozvést dle vlastní vůle, aniž by byla svým vyznáním jakkoliv limitována (ale tatínek ji určitě kritizovat bude 😊).

V Japonsku jsou možné **čtyři druhy rozvodu**:

- nespróny na základě oboustranného souhlasu - *Kyōgi Rikon*
- rozvod prostřednictvím mediace a dozoru Rodinného soudu - *Chōtei Rikon*
- rozvod soudní cestou u Rodinného soudu - *Shinpan Rikon*
- rozvod u Okresního soudu - *Saiban Rikon* (klasický sporný rozvod, kdy soud vydá rozhodnutí a zašle jej do “rozvodového registru”)

ESTHER RAVITZ

Věk: 27

**Země:
IZRAEL
(Netanya)**

**Vyznání:
JUDAISMUS**

Esther Ravitz

- **Stav:** vdaná 2 roky
- **Děti:** syn (6 měsíců)
- **Vzdělání:** vysokoškolské
- **Povolání:** lékařka
- **Bydliště:** Netanya (město imigrantů)
- **Vyznání:** židovka
- **Fakta:** Esther je třetí generace usedlíků; narodila se v Jeruzalémě, ale kvůli bezpečnosti se rodina přestěhovala do města Netanya na břehu moře; vystudovala medicínu a do svatby žila sama; manželka potkala před čtyřmi lety v práci

Izrael

Západní Asie

Rozloha: cca 22.000 km²

Populace: cca 7.600.000

Hlavní město: Jeruzalém

Státní zřízení: Parlamentní demokracie

Náboženství:

- Křesťanství: 2.1%
- Islám: 16.1%
- Buddhismus a Šintoismus: -
- Hinduismus: -
- Judaismus: 76.2%
- Ostatní: 4%

Judaismus a postavení ženy

- Postavení ženy v rámci judaistické tradice je poměrně neměnné = **žena je podřízena muži**.
- Základní jednotkou židovských rituálů je rodina, kde má **dominantní postavení její mužská část**
- Postavení ženy v judaismu je dáno Biblí, rabínským učením, zvyklostmi a kulturní faktory
- Velké rozdíly panují mezi **ortodoxními židovskými komunitami** (kde ženy zastávají původní roli matky a manželky), **konzervativními** (které se za posledních 30 let vůči ženám výrazně otevřely), **reformními** (kde je ženám výrazně otevřena možnost participovat na náboženských obřadech a vzdělávání) a **ostatními** komunitami židů
- Žena (ale i muž) je limitován **přísnými režimy** ctnosti a čistoty rodiny - dotýkající se jak běžného života (stravování, doprava), tak i manželského či intimního života a tělesné schránky ženy
- Uzavření manželství, plození a vychovávání dětí je pro Židy náboženskou povinností a posláním matky životní náplní každé ženy

Rozdíly:

- Náboženská víra, resp. příslušnost k církvi se předává z matky na její potomky
- Ženy nemohou předsedat či být členkami „rabínských soudů“
- Mají omezenou roli při aktivní praxi svého vyznání
- Slavnost narození nejstaršího (*Pidyon Ha-Bat*) se obecně vztahuje pouze na chlapce
- Ženy nemohou sloužit jako svědci tam, kde židovské právo požaduje dva svědky
- Ženy podle židovského práva nemohou požádat o rozvod

Rozvod v Judaismu

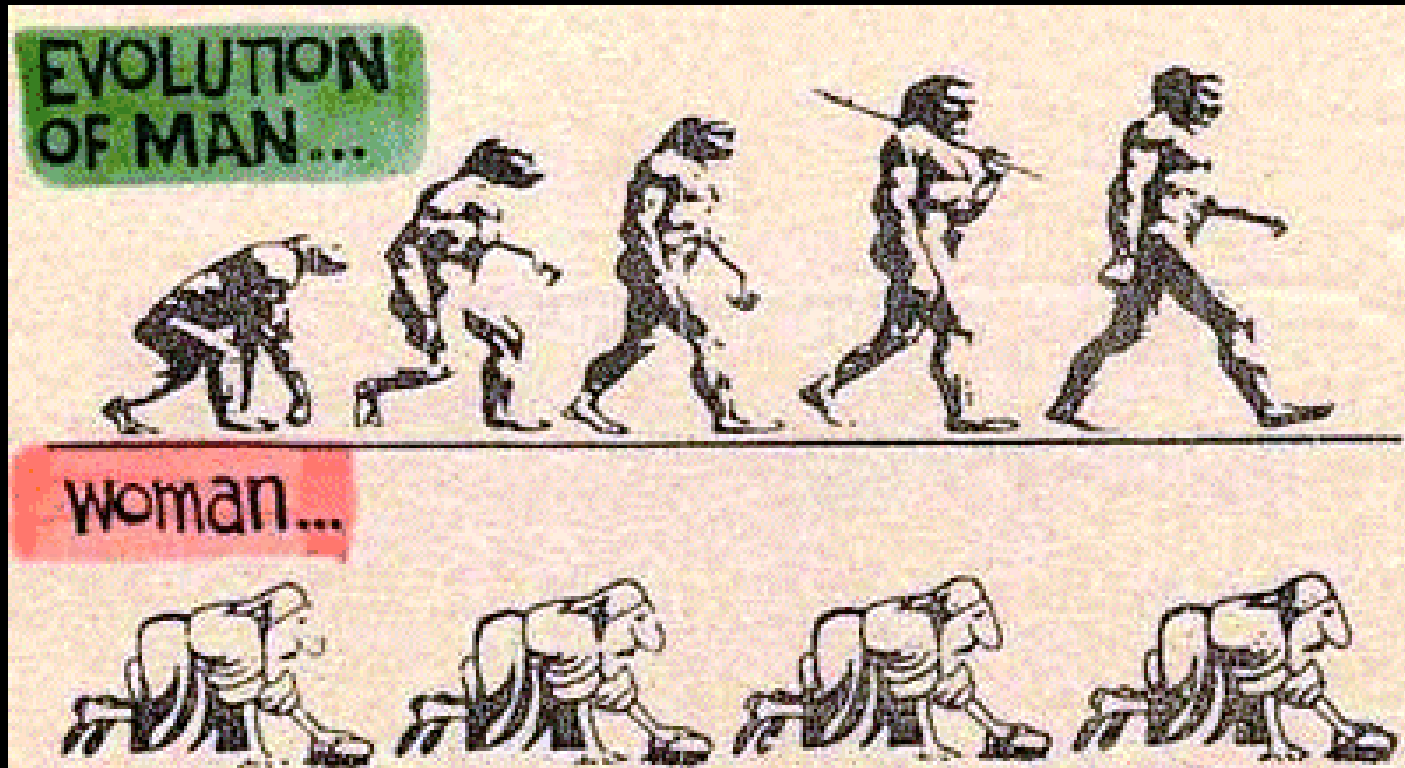
- Židovské právo dovoluje rozvod, ačkoli na něj pohlíží jako na neblahou nutnost Podle tradičního židovského práva **žena nemůže požadovat rozvod**
- Muž se může s ženou rozvést z jakéhokoliv důvodu (třeba i kvůli tomu, že mu připálila večeri) – původně nebyl ženin souhlas vyžadován, rabínské soudy aplikující židovské právo **ženin souhlas** vyžadují – muž musí ženu finančně odškodnit
- V některých případech je muž dokonce povinen o rozvod požádat, spáchá-li žena hřích sexuální povahy, a to i kdyby ji takové jednání odpustil
- **Civilní rozvod automaticky neznamená rozvod dle židovského práva !** – není-li pár rozveden podle židovské tradice, nadále se na něj pohlíží jako na manžele – v případě, že znovu vstoupí do manželského svazku, jejich nový manžel je považován za druha ve smilstvu a jejich děti jsou dle židovského práva nelegitimní
- **Nerovnost pohlaví je zde nejvýraznější. Ženě je právo na rozvod v podstatě upíráno.**

**AČKOLI JE ESTHER VZDĚLANÁ,
SAMOSTANÁ A MODERNÍ ŽENA –
ROZVÉST SE NEMŮŽE**

- Moderní židovská společnost však v některých případech rozvod ženě povolí, resp. zařídí – v podstatě se žena na soud obrátí s tím, že s mužem nadále nemůže v manželství setrvávat – důvody jsou přísně dané – a soud pak může na manžela naléhat, aby se rozvedl
- Problém tam, kde není jisté, zdaje muž živý či mrtvý (žena se nemůže znovu vdát ani po sto letech) x souhlas předem

ŽENY TO PROSTĚ NIKDY NEMAJÍ JEDNODUCHÉ 😊

Děkuji za pozornost